

Suvestinė redakcija nuo 2022-12-09 iki 2022-12-31

Įstatymas paskelbtas: TAR 2021-12-15, i. k. 2021-25848

LIETUVOS RESPUBLIKOS GĖLO POŽEMINIO VANDENS GAVYBOS GRĘŽINIŲ ĮTEISINIMO LAIKINASIS ĮSTATYMAS

2021 m. gruodžio 7 d. Nr. XIV-730
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šio įstatymo paskirtis – šio įstatymo galiojimo laikotarpiu sudaryti teises prielaidas asmenims įregistruoti esamus ir Žemės gelmių registre neregistruotus gėlo požeminio vandens gavybos gręžinius (toliau – gręžinys) Žemės gelmių registre arba įrašyti į Žemės gelmių registrą gręžinio savininko duomenis, kai šiame registre gręžinio savininko duomenų nėra, kad šie asmenys, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu, galėtų gauti leidimą naudoti požeminio vandens išteklius (toliau – leidimas) ir jiems nebūtų taikoma Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse numatyta administracinė ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme nustatyta juridinių asmenų atsakomybė, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas didesnio tarifo mokestis už be leidimo išgautą požeminio vandens išteklių kiekį ir nebūtų Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka iš naujo apskaičiuotas (perskaičiuotas) mokestis už požeminio vandens išteklius.

2 straipsnis. Atleidimas nuo atsakomybės

1. Asmeniui, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį ir kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą požeminio vandens ištekliams naudoti reikalingas leidimas, administracinių nusižengimų teisena už Administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką ir netaikomas Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas didesnio tarifo mokestis už be leidimo išgautus požeminio vandens išteklius, jeigu asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo likvidavo Žemės gelmių registre neregistruotą

gręžinį arba jeigu asmuo šio įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka sumokėjo vienkartinę gręžinio įteisinimo įmoką (toliau – vienkartinė įmoka), arba jeigu asmuo šio įstatymo galiojimo laikotarpiu šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka savo noru nusprendžia likviduoti jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančią arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį.

2. Asmeniui, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį ir kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą požeminio vandens ištekliams naudoti nereikalingas leidimas, administracinių nusižengimų teisena už Administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką, jeigu asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo likvidavo Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba jeigu asmuo šio įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka sumokėjo vienkartinę įmoką, arba jeigu asmuo šio įstatymo galiojimo laikotarpiu šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka savo noru nusprendžia likviduoti jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančią arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį.

3. Asmeniui, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre registruotas gręžinys, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra, arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį, ir kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą požeminio vandens ištekliams naudoti reikalingas leidimas, administracinių nusižengimų teisena už Administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką ir netaikomas Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatytas didesnio tarifo mokestis už be leidimo išgautus požeminio vandens išteklius, jeigu asmuo šio įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka sumokėjo vienkartinę įmoką.

4. Asmeniui, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre registruotas gręžinys, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra, arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį ir kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą požeminio vandens ištekliams naudoti nereikalingas leidimas, administracinių nusižengimų teisena už Administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas nepradedama, netaikoma juridinių asmenų atsakomybė už Aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką, jeigu asmuo šio įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka sumokėjo vienkartinę įmoką.

5. Asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba Žemės gelmių registre registruotas gręžinys, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra, arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį ir kuriam

pagal Žemės gelmių įstatymą požeminio vandens ištekliams naudoti reikalingas leidimas, neturi mokėti Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatyto mokesčio už išgautus požeminio vandens išteklius už paskutinius trejus metus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, taip pat šis mokestis už paskutinius trejus metus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos negali būti Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka iš naujo apskaičiuotas (perskaičiuotas), jeigu asmuo šio įstatymo 6 straipsnyje nustatyta tvarka sumokėjo vienkartinę įmoką.

6. Asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba Žemės gelmių registre registruotas gręžinys, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra, arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį ir kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą požeminio vandens ištekliams naudoti reikalingas leidimas, neturi mokėti Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme nustatyto mokesčio už išgautus požeminio vandens išteklius už paskutinius trejus metus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, taip pat šis mokestis už paskutinius trejus metus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos negali būti Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka iš naujo apskaičiuotas (perskaičiuotas), jeigu asmuo Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo nustatyta tvarka sumokėjo mokestį už išgautus požeminio vandens išteklius už paskutinius trejus metus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos ir šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka savivaldybės vykdomajai institucijai pateikė paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį arba jeigu asmuo Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo nustatyta tvarka sumokėjo mokestį už išgautus požeminio vandens išteklius už paskutinius trejus metus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos ir šio įstatymo galiojimo laikotarpiu šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka savo noru nusprendžia likviduoti jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančią arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį arba jeigu asmuo Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo nustatyta tvarka sumokėjo mokestį už išgautus požeminio vandens išteklius už paskutinius trejus metus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos ir šio įstatymo 4 straipsnyje nustatyta tvarka informavo Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos apsaugos departamentas) apie sprendimą įrašyti gręžinio savininko duomenis į Žemės gelmių registrą.

3 straipsnis. Žemės gelmių registre neregistruoto gręžinio registravimas ir likvidavimas

1. Asmuo, norintis įregistruoti Žemės gelmių registre jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančią arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, turi gauti savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama naudoti anksčiau įrengtą gręžinį, vykdomosios institucijos pritarimą. Jis savivaldybės vykdomajai institucijai teikia paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį aplinkos ministro nustatyta tvarka. Savivaldybės vykdomoji institucija,

atsižvelgdama į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus arba į savivaldybės ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą, pateikia pagrįstą nuomonę dėl pritarimo ar nepritario naudoti gręžinį. Savivaldybės vykdomoji institucija nepritaria gręžinio naudojimui tik tokiu atveju, kai gręžinys yra viešojo vandens tiekimo teritorijoje, kurioje įrengta ar įrengiama geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra vadovaujantis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 19 dalimi, išskyrus atvejus, kai asmuo, pateikęs paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti gręžinį, yra sudaręs viešąjį geriamojo vandens tiekimo sutartį dėl geriamojo vandens tiekimo paslaugų gavimo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1613](#), 2022-11-24, paskelbta TAR 2022-12-08, i. k. 2022-25038

2. Asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį, gavęs savivaldybės vykdomosios institucijos pritarimą naudoti gręžinį, turi kreiptis į fizinį ar juridinį asmenį ar šių asmenų grupę, veikiančią pagal jungtinės veiklos sutartį, turinčius leidimą tirti žemės gelmes, suteikiantį teisę atlikti požeminio vandens paiešką ir žvalgybą, kad būtų atlikti aplinkos ministro nustatytame tvarkos apraše nurodyti veiksmai, būtini gręžiniui registruoti Žemės gelmių registre, ir parengtas Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos nustatytos formos gręžinio pasas.

3. Gręžinio pasas teikiamas Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos ir gręžiniai registruojami Žemės gelmių registre Žemės gelmių registro nuostatuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka.

4. Asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį, šiame straipsnyje nustatyta tvarka per 12 mėnesių nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytos paraiškos pateikimo savivaldybės vykdomajai institucijai dienos turi įregistruoti Žemės gelmių registre nuosavybės ar patikėjimo teise jam priklausančią arba valdomą ir (arba) naudojamą Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį.

5. Asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį, gavęs savivaldybės vykdomosios institucijos pritarimą naudoti gręžinį, turi per 12 mėnesių nuo pritarimo gavimo dienos šį gręžinį likviduoti, jeigu nėra galimybės Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nustatyta tvarka nustatyti ir įrašyti (įregistruoti) Nekilnojamojo turto registre požeminio vandens vandenvietės apsaugos zonas.

6. Asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį, gavęs savivaldybės vykdomosios institucijos nepritarimą naudoti gręžinį, turi per 4 mėnesius nuo nepritarimo gavimo dienos šį gręžinį likviduoti.

7. Asmuo, savo noru nusprendęs likviduoti jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančią arba jo valdomą ir (arba) naudojamą Žemės gelmių registre neregistruotą gręžinį, apie šį sprendimą turi raštu informuoti Aplinkos apsaugos departamentą ir per 4 mėnesius nuo šios informacijos pateikimo dienos šį gręžinį likviduoti.

8. Gręžiniai likviduojami aplinkos ministro nustatyta tvarka.

4 straipsnis. Žemės gelmių registre registruoto gręžinio, kurio savininko duomenų šiame registre nėra, savininko duomenų įrašymas į Žemės gelmių registrą

1. Asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre registruotas gręžinys, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra, arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį jam nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype, nusprendęs įrašyti į Žemės gelmių registrą jam nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančio arba valdomo ir (arba) naudojamo Žemės gelmių registre registruoto gręžinio savininko duomenis, apie šį sprendimą turi raštu informuoti Aplinkos apsaugos departamentą ir per 12 mėnesių nuo šios informacijos pateikimo dienos Žemės gelmių registro nuostatuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka pateikti Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos dokumentus, reikalingus gręžinio savininko duomenims įrašyti į Žemės gelmių registrą.

2. Savivaldybės vykdomoji institucija dėl gręžinio, kuris neturi savininko arba kurio savininkas nežinomas ir kurį valdo ir (arba) naudoja viešasis geriamojo vandens tiekėjas, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis, teikia pareiškimą dėl bešeimininkio gręžinio perdavimo nuosavybėn ir apie tai raštu informuoja viešąjį geriamojo vandens tiekėją. Viešasis geriamojo vandens tiekėjas, kuris valdo ir (arba) naudoja Žemės gelmių registre registruotą gręžinį, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra ir dėl kurio savivaldybės vykdomoji institucija pateikė pareiškimą, nusprendęs įrašyti į Žemės gelmių registrą jo valdomo ir (arba) naudojamo Žemės gelmių registre registruoto gręžinio savininko duomenis, apie šį sprendimą turi raštu informuoti Aplinkos apsaugos departamentą ir per 18 mėnesių nuo šios informacijos pateikimo dienos Žemės gelmių registro nuostatuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka pateikti Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos dokumentus, reikalingus gręžinio savininko duomenims įrašyti į Žemės gelmių registrą.

5 straipsnis. Įregistruoto Žemės gelmių registre gręžinio tolesnis naudojimas

Šiame įstatyme nustatytais atvejais Žemės gelmių registre įregistravus gręžinį arba įrašius į Žemės gelmių registrą gręžinio savininko duomenis, asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį, įgyja teisę naudoti požeminio vandens išteklius neturėdamas leidimo, nors pagal Žemės gelmių įstatymą toks leidimas privalomas, iki 2025 m. balandžio 30 d., bet ne ilgiau kaip 12 mėnesių nuo gręžinio įregistravimo Žemės gelmių registre dienos arba nuo gręžinio savininko duomenų įrašymo į Žemės gelmių registrą dienos.

6 straipsnis. Vienkartinės įmokos sumokėjimas ir įskaitymas

1. Asmuo, kuris šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka kreipėsi į savivaldybės vykdomąją instituciją dėl pritarimo naudoti gręžinį ar šio įstatymo 4 straipsnyje nustatyta tvarka informavo Aplinkos apsaugos departamentą apie sprendimą įrašyti į Žemės gelmių registrą gręžinio savininko duomenis, per 30 kalendorinių dienų nuo kreipimosi į savivaldybės vykdomąją instituciją ar Aplinkos apsaugos departamento informavimo dienos turi sumokėti vienkartinę įmoką, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nurodytus atvejus.

2. Tais atvejais, kai pagal Žemės gelmių įstatymą privaloma gauti leidimą, vienkartinės įmokos dydis nustatomas pagal planuojamą išgauti požeminio vandens išteklių kiekį: jeigu planuojama išgauti iki 10 kubinių metrų per parą, mokama 50 eurų vienkartinė įmoka; jeigu 10 ir daugiau kubinių metrų per parą, bet mažiau kaip 100 kubinių metrų per parą, – 500 eurų vienkartinė įmoka; jeigu 100 ir daugiau kubinių metrų per parą, – 5 000 eurų vienkartinė įmoka.

3. Tais atvejais, kai pagal Žemės gelmių įstatymą neprivaloma gauti leidimo, vienkartinės įmokos dydis – 15 eurų.

4. Leidime nurodomas požeminio vandens išteklių kiekis yra nustatomas pagal sumokėtos vienkartinės įmokos dydį. Vienkartinė įmoka sumokama į valstybės biudžetą, o vėliau šios lėšos įskaitomos taip: 4/5 vienkartinės įmokos įskaitoma į valstybės biudžetą ir teisės aktų nustatyta tvarka naudojama Aplinkos apsaugos rėmimo programai finansuoti, o 1/5 vienkartinės įmokos įskaitoma į savivaldybės, kurios teritorijoje išgaunami požeminio vandens ištekliai, biudžetą.

7 straipsnis. Požeminio vandens išteklių naudojimas iš neregistruoto Žemės gelmių registre gręžinio ar gręžinio, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra

1. Asmens, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas gręžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį gręžinį, iš šio gręžinio iki 2025 m. balandžio 30 d. išgauti požeminio vandens ištekliai nelaikomi išgautais neteisėtai, jeigu asmuo,

kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas grėžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį grėžinį, šio įstatymo 3 straipsnyje nustatyta tvarka savivaldybės vykdomajai institucijai pateikė paraišką dėl savivaldybės pritarimo naudoti grėžinį arba jeigu asmuo, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso Žemės gelmių registre neregistruotas grėžinys arba kuris valdo ir (arba) naudoja tokį grėžinį, šio įstatymo galiojimo laikotarpiu savo noru nusprendžia likviduoti nuosavybės ar patikėjimo teise priklausančią arba valdomą ir (arba) naudojamą Žemės gelmių registre neregistruotą grėžinį ir apie tai šio įstatymo 3 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka informuoja Aplinkos apsaugos departamentą.

2. Asmens, kuriam nuosavybės ar patikėjimo teise priklauso arba kuris valdo ir (arba) naudoja Žemės gelmių registre registruotą grėžinį, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra, iki 2025 m. balandžio 30 d. išgauti požeminio vandens ištekliai nelaikomi išgautais neteisėtai, jeigu asmuo šio įstatymo galiojimo laikotarpiu nusprendžia įrašyti į Žemės gelmių registrą tokio grėžinio savininko duomenis ir apie tai šio įstatymo 4 straipsnyje nustatyta tvarka informuoja Aplinkos apsaugos departamentą.

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, galiojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2022 m. gegužės 1 d. ir galioja iki 2025 m. balandžio 30 d.

2. Aplinkos ministras ir Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktorius iki 2022 m. balandžio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Šio įstatymo 2 straipsnis taikomas ir iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos pradėtai, bet neužbaigta administracinių nusižengimų teisenai už Administracinių nusižengimų kodekso 262 straipsnio 19, 20 ir 21 dalyse numatytas veikas ir pradėtai, bet neužbaigta ekonominės sankcijos taikymo teisenai už Aplinkos apsaugos įstatymo 123¹ straipsnio 8 dalyje numatytą veiką.

4. Šio įstatymo nuostatos grėžinio įteisinimo laikotarpiu neatleidžia asmens, kuriam pagal Žemės gelmių įstatymą požeminio vandens ištekliams naudoti reikalingas leidimas, nuo mokesčio už išgautus požeminio vandens išteklius mokėjimo, kaip nurodyta Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme.

5. Šio įstatymo nuostatos grėžinio įteisinimo laikotarpiu atleidžia viešąjį geriamojo vandens tiekėją nuo Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 38 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų ekonominių sankcijų, taikomų už reguliuojamosios veiklos sąlygų pažeidimus, kai tai susiję su Žemės gelmių registre neregistruoto grėžinio ar grėžinio, kurio savininko duomenų Žemės gelmių registre nėra, valdymu ar naudojimu.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1613](#), 2022-11-24, paskelbta TAR 2022-12-08, i. k. 2022-25038

Lietuvos Respublikos gėlo požeminio vandens gavybos grėžinių įteisinimo laikinojo įstatymo Nr. XIV-730 3 straipsnio pakeitimo įstatymas